

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De mortificatione tactus. Cap. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Daniel.
10.3.

Basil. lib.
de virg.
Hieron.
epist. ad
Euseb.

à vino, & omni, quod inebriare potest, abstinebunt. Et Daniel à vino abstinens mysteriorum celestium reuelationem assequitur. Ioannisque Baptista sanctitas, ex vini ac sicera abstinentia monstratur. Hæc autem omnia in iuuenibus copulantur, qui debent sanctitatis desiderio præluere; primitias vitæ Domino consecrare, & sapientiam, rerumque celestium cognitionem inquirere. His ergo Basilii, & Hieronymus optimo iure vino interdicitur: cuius usum sanè deberent relinquere, & saltem vsque ad maturiorem ætatem differre. Alij verò ætate iam, & necessitate poscente, vino vtuntur, quod illis nullo modo prohibemus, si teneant sobrietatis mensuram. Hæc autem est, si vinum bene lymphatum bibant, nec nimis pretiosum exquisitumue requirant. Si insuper, nihil penitus de eo, quod sibi propinatur, vel in bonum vel in malum loquantur. Nam apposita vina laudare, aut vnum alteri gustu, aut sermone præferre, & è quibus regionibus vina pretiosiora aduehantur disputare, sermones sunt eorum, qui ventri deseruiunt, non illorum, qui solius necessitatis gratia cibum & potum accipiunt. Vidimus etiam in ipso aquæ potu apud aliquos, quod non est inuoluendum silentio. Nam aquam delicatissimam & optimam querunt, & inueniunt, & cum aliam propè habeant, ex loco satis distito sibi afferri curant: eam non nisi lapidibus ad hoc arte elaboratis distillatam refutant, & adiuncta niue, aut gelu, vt suauius bibatur, instringunt. Vniuersa hæc aulicorum sunt, & eorum, qui curam carnis faciunt in desideriis. At amatoribus perfectionis, qui gustatui suo non seruiunt, sed imperare volunt, satis est, (si non vrgens aliqua, & manifesta necessitas subfit) communis aqua, quam reliqui bibunt, à fratre, è puteo vel fonte haurita, nec maiori labore, ac diligentia potum sibi ministrari curabunt. Denique in frequenti vsu bibendi solet esse nonnullus excessus corpori etiam satis nocuus: cum tamen, nisi in vehementi aestu, sufficiat horis consuetis prandij & cœnæ potum sufficientem accipere. Qui autem hoc sibi difficile putant, quod multi experti sunt esse facillimum, frequentius bibant, ita tamen vt sobrietatis memores, suæ necessitatis metas non excedant.

Vsus Mortificationis Gustus.

TV ergo virtutis amator, qui cupis gustui, sicut & careris sensibus, modum imponere, ita illum moderaberis.

I. Sumptionem cibi præcedat oratio, & directio cordis, quibus petas, & velis alimenta necessaria, non pro voluptate, sed pro explenda Domini voluntate, & pro naturæ necessitate percipere, & vt corpus consuetæ refectioe roboratum possit menti seruire, & diuinis obsequiis attendere.

II. Saltem dum bene vales, nihil speciale ad manducandum petas, sed his ferculis, quæ omnibus apponuntur, esto contentus.

III. Ex his, quæ tibi ministrata sunt, ad maiorem gustus abnegationem viliora, & infuauiora, quæ magis pauperem decent, eligit.

IV. Delicatissimos sæcularium diuitum cibos, si absque singularitatis nota possis, (& certè sapissime poteris) penitus abiice, & hæc, quæ soli delectationi profunt, manducate erubescere.

V. Communes cibos nunquam ad satietatem capias, sed ita è mensa surge, vt tantillum esurias.

VI. Ex quocumque esculento, quod tibi ministratum est, in signum gratitudinis aliquid parum relinquito, quod Domino in acceptissimum sacrificium delibes.

VII. Ita comedas, vt non totus comedas, sed mente alicui præcommentationi, vel his quæ leguntur, intendas.

VIII. Si pœne finita refectioe, quasi nihil comedisses, noua fames, & amplius sumendi ardor infurgat, aduersarij dolum agnosce, & subita relictione mensæ, aut cessatione comedendi, illum illude.

IX. Adolefens, aut iuuenis, vinum sine evidenti necessitate non bibas.

X. Pretiosa vina, & suauia, & delicata penitus non requiras, nec de cibis aut potibus quicquam loquaris.

XI. Communem aquam, qua omnes vtuntur, in usum accipe, sciens quia nunquam intestina perforabit.

XII. Horis prandij & cœnæ tantum bibe, si verò interdium bibendum sit, potum solum ad necessitatem vtaris.

Et pro certo habe, hanc gustus abnegationem Deo esse gratissimam, quam qui seruarunt, celestibus donis eminerunt. Ita tamen gustum cohibeas, vt naturam non lædas, nec enim Domino placent indiscreti famulatus, sed discretionem moderati. Scriptum est autè in Deuteronomio: Non abominaberis Ægyptium, quia fuisi incola in terra eius. Quod Cassianus figuratiter de corpore nostro intelligendum existimat: nam illud non debemus imprudenter opprimere, sed prudenter regere, & ab illicitis solum aut superfluis auocare.

De Mortificatione Tactus,

CAPVT VI.

TACTVS visus est omnibus vniuersorum sensuum periculosissimus, quoniam per omnia membra diffusus, mentem quasi per omnem partem oppugnat. Alij sensus portæ sunt animæ, per quas mors, nisi circumspicione claudantur, ingreditur: At tactus est quasi dissipatio muros, quibus solo equatis nihil in vrbe tutum esse cognoscitur. Illi sunt velut parua foramina, vel angustæ quædam particule, quas vnus miles, id est, vnus circumspicionis genus custodit: Tactus verò est veluti magna porta, aut ampla parietis ruptio, quam magna militum turba, id est, multiplex cautio, vix ab hoste defendit. Illi sunt velut canes venatici, qui prædam odorantur, & miseram insequuntur animam: at tactus est quasi venator ipse, qui prædam ad se adductam sæpe lethalis criminis gladio confodit. Sapienter Basiliius ab hoc sensu, tanquam ab omnium infestissimo, maxime cauere virginem docet. Tactum, inquit, vt sensuum omnium perniciosissimum, & sæuissimè blandientem, sensuque reliquos in sua ad voluptatis illecebras pellicientem, immaculatum, & perturbationibus minime peruium, semper quam maxima poterit cura, seruabit. Hic enim toto cum sit diffusus corpore, per omnem illius superficiem, non eam solum, quæ apparet extrinsecus, verum & quæ aliis recondita est, ad vitiosos contactus aduersus animam sæuè dominatur. Porro manibus ad vsus noxios præcipue nitens, his veluti quibusdam circumseptis armis, feruentius per horum in strumentorum consensum omnes, qui inciderint, capit. Hæc Basiliius. Qui & postea ait, non aliter nobis hunc sensum minime cohibentibus euenire, quam si caudam serpentis tangeremus. Sicut enim dum quis caudam serpentis attingit, citissime caput ipse conuertit, & tangentem mor-

dens

Deut. 23.
7.

Basil. lib.
de virg.

dens in corpus eius venena diffundit: ita tactus minus circumspēctus totum tangens corpus in se conuertit, & ad prauum consensum trahit. Hic sensus infimus omnium cum sit, ita tamen inolefcit, vt reliquorum Dominus videatur. Oculi enim vident, & aures audiunt, & nares odorantur, immo & cogitatio fingit, & cor concupiscit, & pedes sequuntur, quod tactus ad suam voluptatem percipiat. Ac proinde merito ab Augustino hic sensus inter elementa comparatus est terrae. Tactus, inquit, qui est quintus in sensibus, terreno elemento magis congruit, & per totum corpus animantis, quod ex terra est, quaeque tacta sentiuntur. Merito, inquam, terrae comparatur, quoniam sicut reliqua elementa, licet perfectiora, terrae famulantur, eamque salubrem, habitabilem, & fecundam efficiunt: ita alij sensus, licet sublimioris conditionis, tactus voluptati deseruiunt. Sed iniquus est herus, & crudelis animae deaustator, quo auctore mors ab aliis sensibus cepta perficitur. Misit Dominus in terram Iuda latrunculos Chaldaeorum, & latrunculos Syriae, & latrunculos Moab, & latrunculos filioem Ammon: ad extremum autem misit Nabuchodonozor regem Babyloniae, qui depradatus est terram illam, qui & Ioachim captiuum in Babylonem transtulit, & omnes principes Iuda captiuitati subiecit. Si prorsus quatuor sensus supra dicti, sicut quidam latrunculi animam vexant, & aliqua eius bona diripiunt; at tactus vt immanis tyrannus a sua libertate dimouet, & misera seruitute captiuat. Merito igitur clamat Isaias: Recedite, recedite, exite inde. Polulum nolite tangere, exite de medio eius. Mundamini; qui fertis vasa Domini. Quinam ferunt vasa Domini, nisi iusti, qui armaturam spiritualem, nomine vasorum intellectam, vt explicat Hieronymus, id est, virtutum multitudinem, portant? Sed his dicitur, vt exeant de medio concupiscentiarum suarum, quas scilicet caro nostra progenerat. Quod vt assequantur, debent polluta non tangere, id est, ea, quae suo contractu possunt mentem inficere, & ab omni occasione mali recedere.

Huius ergo sensus abnegatio summe necessaria est ad animae consequendam puritatem. Ad eam vero tractandam non est opus, turpia & obsecra commemorare, quibus homines ad tactus oblectationem suam corpus, mentemque contaminant: quae manifestum est, quam longissime abesse a vita & conuersatione iustorum. Quis enim ignoret, corpus humanum, & praesertim alterius sexus, quasi ignem esse, quem, vt grauissimis verbis aiunt Anselmus & Basilus, qui tetigerit, statim apertam concupiscentiae flammam, scelestisque visionem experietur? His ergo ommissis, quorum etiam cogitationem iustus quisque formidat, alia minora, sed non parum periculosa scribenda sunt, in quibus oportet tactum cohibere.

Primo, vnusquisque manus a sui ipsius tactu continere, vt supra diximus, & carnem suam nudam conrectare erubescat. Ab hoc enim contractu, licet sine animo alicuius impudicitiae fiat, non potest abesse nonnulla carnis uillatio, aut saltem aliquis circumspēctionis defectus. Et quemadmodum si quis prunam accensam manu tangat, adurit: si vero carbonem extinctum, sedatur: ita si tangat carnem propriam adhuc tentationibus luxuriae accensam, malis cogitationibus, & impuris desideriis inflammatur: si vero caro quasi extinctus carbo his tentationibus careat, adhuc homo imptoidus per eius tactum non necessariam inficitur. Ad carnem adhuc calore con-

A cupiscentiae vitam pertinet illud Salomonis: Nunquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, & vestimenta illius non ardeant? Nam qui eam manu quasi vestimento tegit, impuris desideriis ardebit. Ad carnem vero iam mortificatam, & aliquam umbram pacis in materia castitatis habentem, pertinet illud Ecclesiastici: Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Quia corpus nostrum sibi mundum, animae nostrae pix est, eam caligine obtolens, quod sine necessitate attritare non possumus, quin defectu circumspēctionis inquinemur. Ne igitur inflammemur aut inquinemur, ab his etiam non necessariis contactibus cauendum est, & in his modicis sensus pestilens abnegandus. Sic implebitur illud Iob: Deficiet omnis caro simul, & homo in cinerem reuertetur.

B Tunc enim caro deficit, inquit Gregorius, quando iam nullis suis motibus seruit: quia praedens spiritus, cuncta eius fluxa restringit, & tunc in cinerem vertitur, cum suae vilitatis recordatur. Atque adeo signum deficientis carnis est, & mentis humilis, atque submissa, si homo seipsum infirmum aspiciens, minimas occasione cadendi timeat, & ab his motibus non necessariis propter desiderium puritatis absteat.

Deinde in eodem gradu cauendum est, ne corpus alterius, nec in parte honesta, & oculis exposita, contingamus. Nam fratris manum manu apprehendere, brachium licet veste reatum tangere, & manibus ludere, magna immodestia, & irreligiosa audacia non caret. Quamobrem merito apud patres magna verborum grauitate prohibetur. Bonaventura ait:

C Numquam iunior frater ad senioris fratris caput, aures, vel faciem quasi applaudendo; vel ob aliam quamlibet causam, nisi necessariam, manum apponet, vel aliter eum eo facto, vel verbo minus reuenter iocetur. Et alio loco: Alium quempiam, praeter necessitatem, ad cingulum vel manum accipere flores; fructus, vel baculum in manu ociose gestare; cingulum inter digitos voluendo rotare; honestati non consonat, immo lasciuiae signum quodammodo praetendit. Acerbius multo Cassianus, qui instituta illorum antiquorum monachorum narrans, haec ait: Summa obseruantia custoditur, ne quisquam cum alio, ac praecipue iunior, vel ad punctum temporis pariter substulisse, aut vspiam fecerisse, vel manus suas inuicem tenuisse deprehendatur. Si qui vero contra huius regulae disciplinam reperti fuerint aliquid admisisse, vt contumaces, ac prauaricatores mandatorum, non leuis culpa: rei pronunciat; suspicione etiam conuersionis prauique consilij carere non poterunt. Denique Pachomius ille mirabilis in regula ab Angelo accepta, sic scribit: Manum alterius nemo teneat. Siue ambulauerit, siue sederit, aut steterit, vno cubito distet ab altero. Haec tam exquisita inebent patres, & exactissime apud viros disciplinae amatores seruantur; quoniam in his incautis tactibus, non solum immodestia periculum, sed & alia maiora solent reperiri, quae mens circumspēcta & pura diligenter euitat. Nunquam itaque sine aperta necessitate, manus alterius tangenda est; aut auris, aut caput, aut vestis; sed ita in conuersatione procedendum, vt vox modesta, & summissa, nostrum sensum exprimat; manus vero diligenti cautione ligata, se ab omni tactu continere.

D Præterea in signis fraternae charitatis ea mensura seruetur, vt amorem mundanum aut prophanum non oleant. Est enim apud aliquos spirituales viros consuetudo laudabilis, vt cum peregre abeunt, aut redeunt, mutuo se in signum charitatis amplectentur; quae consuetudo, satis antiqua

E

Prou. 6. 27.

Ecc. 13. 1.

Iob 34. 15.

Greg. 24. mor. ca. 12.

Bonav. in speculo discip. p. 2. c. 6. §. ne. p. 3. c. 7.

Cassia. 2. de instit. reu. c. 15.

Pachom. in regul. 53.

Aug. lib. 3. de gen. lit. ca. 4. To. 3.

4. Reg. 24. 2. c. 14.

Isaia 52. 11.

Hier. ib.

Ansel. 1. cor. 7. in illud. Bonum est homini, etc. Basil. lib. de virg.

Lib. 6. p. 2. c. 5.

Genes. 33. 4.

Genes. 45. 14.

Luce 15. 21.

Roma. 16. 16. 1. Thess. 5. 26. 1. Petri 5. 14.

Genes. 3. 7.

Irena. lib. 3. c. hares. c. 37.

cit, & ex factis scripturis colligitur. De Elau quippe in Genei legitur, quod currens obviam fratri suo, amplexatus est eum: stringensque collum eius, & osculans fleuit.] Et de Ioseph: Cumque amplexatus recidisset in collu Benjamin fratris sui, fleuit, illo quoque similiter flente super collum eius.] Et de illo misericordiae patre, qui filium perditum reuerentem excepit, dicitur: Quia misericordia motus accurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum.] Hic mos adhuc inter vniuersos mortales viget, qui signum amoris a natura datum, quo amantes mutuo iunguntur, in discessione vel reditu, ad ostendam professores ita tenendus est, vt charitati & benevolentiae proficit, modestiae vero & puritati non obsit. Quod fiet, si cum se inuicem ad amoris significationem amplexantur, id obseruent, vt amplexus nec nimis morosus sit, nec nimis strictus, nec, ultra quam consuetum est, repetitus. Insuper si illa tantum personae ad amplexum admittantur, quas consuetudo vigens admittit. Nam si illis solis ex consuetudine hoc amoris signum offertur, qui mecum statu communicant, non est ad alios, licet amicissimos, extendendum. Est autem insignis immodestia & immortificationis indicium, cum aliquem amplexamur, genam generis fratris adiungere, cum hoc inter viros circumspectos non fiat, & nullo modo amoris ostensioni deseruiat. Verum quidem est, olim in Ecclesia oscula pura & sancta fratribus dari solita. Vnde Paulus: Salutate inuicem in osculo sancto.] Et alio loco: Salutate fratres omnes in osculo sancto.] Eisdemque verbis Petrus osculum in sua prima canonica dari concedit. At abscedente columbina simplicitate, quae in fidelium conuersatione fulgebat, osculum ab vsu fidelium relegatum est, quod non oportet hac generum coniunctione suscitare, & quodammodo in nouum vsu adducere. Manifestum est enim, quaedam aliquo tempore honeste fieri, quae mutatis personis aut temporibus turpiter praesumuntur: & in his, quae ad laxitatem vergunt, melius est ab illis penitus abstinere.

Alio genere immortificationis, tactu delinquimus, cum scilicet vestem & lectum molliora quarimus, quam status aut necessitas nostra requirat. Aliquando enim in indumentis singulares sumus, & ea quae extra fratrum consuetudinem sunt, delicatiora praeparamus: interdum etiam quae nos in lecto vsque ad delicias foueant, non sine scandalo aliorum praesumimus. Sed quia de abnegatione in vestibus seruanda, statim ex professo dicendum est: hoc loco solum aduertamus, vt vestes & lectum nostrum, si vitae spiritalis professores sumus, nec in pretio, nec in mollicie communem vsu nostri status excedant. Qui nullum lini genus, nec circa carnem admittunt, lana vsuali contenti, ei libenter assuescant. Qui lino in interulis ac linteolis vtuntur, tale pro more quarant, quod duriusculum sit, quod pauperes deceat, quod corpus ad necessitatem foueat, non mulceat. Adam enim pater generis nostri, postquam peccauit, non mollia vestimenta requisit, sed foliis ficus asperis, & nullam ingerentibus molliciem se contexit. Etenim, vt inquit pulchre Irenaeus, per succinctorium in facto ostendit suam poenitentiam: foliis ficulneis femetipsum contegens, existentibus & aliis foliis multis, quae minus corpus eius vexare potuissent. Condignum tamen inobedientiae amictum fecit, contentus timore Dei, & retandens petulantem carnis impetum: quoniam indolem, & puerilem amiserat sensum, & in cogitatione peiorem venerat, frangum continentiae sibi & vxori suae circum-

A dedit, timens Deum, & aduentum eius expectans, & velut tale quid significans: quoniam, inquit, eam quam habui a spiritu Sanctitatis, stolam amisi per inobedientiam, & nunc cognosco, quoniam sim dignus tali tegumento, quod delectationem quidem nullam praestat, mordet autem & pungit corpus.] Haec ille. At nos, qui parentem nostrum in peccatis imitari sumus, qui & nunc meliora sapientes, in poenitentia imitari volumus, aequum est, vt in abiectione mollium vestium imitemur. Et indumentum tale sit, quod corpus quidem contegat, non tamen delicatior ad opera virtutis faciat, nec prauam concupiscentiam accendat. Sed lectum alterius poenitentis audiamus. Hic sit sanctus Dauid, qui ait: Lauabo per singulas noctes lectum meum; lacrymis meis stratum meum rigabo.] Quid de hoc lecto sentiendum est, nisi quod licet regem exciperet, nulla tamen mollicie parabatur, quem quiescendi necessitas sola, non tam ad paulandum, quam ad plorandum & gemendum elegerat? Talis sit seruatorum Dei lectus, qui sua austeritate & paupertate, non ad lasciuendum, sed ad moderatissime quiescendum praeparatur. Omnesque, qui illum viderint, signa venerandae paupertatis & honestatis videant, non mentis foemineae & mollis indicia praetendant.

Alius tandem defectus huius sensus ad curiositatem pertinens est, quo cuncta, quae propae sunt, libros, codices, atramentaria, imagines, & quicquid in mensa aut cella fratris est, statim volumus contrattare. Absticiam ista leuitas, & nobis noxia, & saepe fratri molesta: sed manus fune mortificationis ligatae sola necessaria contingant. Haec habuimus, quae de mortificatione quinq; sensuum diceremus. Ad quam nos exhortatur Bernardus his verbis, quae manifestissime illorum ignorantiam & vilitatem exponunt, qui sensuum suorum concupiscentiam sectantur. Age, inquit, relinquere vniuersa disponis? Te quoque inter relinquenda numerare memento. Immo vero maxime & principaliter abnega temetipsum, si deliberas sequi eum, qui exinanitus propter te semetipsum: pone grauissimam sarcinam, pone asinariam molam, terrenam molem pone illa quinque, non hominum plane iuga sed bouum, quae tibi insipienter emisti. Alioqui sequi sponsum, & venire ad nuptias spirituales, quoniam haec pressus & oppressus corporis sensualitate non poteris: sed & si nouissime veneris, & pulsaueris, minime profecto aperietur tibi, sed respondebitur de intus, quod non sit de bobus,] & asinis, caeterisque iumentis insipientibus [cura Deo.] An vero comparatum iumentis esse quis dubitet hominem, qui sibi iuga emerit iumentorum, nisi quod eo sane ipsis quoque iumentis conuincitur stolidior, & bestialior bestiis comprobatur, quod iuga necessitatis earum propria ipse subeat voluntate? Quod enim illis natura est, huic culpandum tanquam vnum ex his, quae ratione carent, sine ratione degens & ipse sub corporeis similiter sensibus incuruatur. Sed quid eum iuga subisse causamus? Arguamus magis emisse. Illud enim stoliditatis miseranda, istud extremae dementiae. Dignus est operarius mercede sua.] Nam vt mercedem pro opere tribuat, inauditum.] Haec omnia & plura alia Bernardus, Haec igitur sensuum onera deponenda sunt, vt iter in caelum satis per se difficile peragamus. Tunc autem deponimus, cum sensibus ad necessitatem vitimur, ad voluptatem cohibemus. Tunc deponimus, cum ipsi necessitati, non tam propter indigentiam nostram, quam ob implendam diuinam voluntatem,

Psal. 67.

Bern. in illud: Ecce nos reliquimus omnia.

1. Cor. 9.

1. Tim. 5. 18.

subiicimur, & sensuum vsum, quasi instrumentum ad animae perfectionem elaborandam, assumimus. Qui ita sensus externos representent, & ab illicitis & superfluis abduxerit, aptus sanè efficitur, cui Dominus mentis purissimam voluptatem tribuat, & interiores sensus, sublimia percipientes, aperiat.

Vsus mortificationis tactus.

His paucis omnem tactus mortificationem comprehendimus.

I. Quae minus honesta sunt, ita quo ad vsum huius sensus cogita, ac si tibi essent impossibilia: aut potius ea omnino non cogites, sed à momentanea etiam, si potueris, apprehensione repellas.

II. Te ipsum adhuc in honestis partibus corporis, sine manifesta necessitate non tangas.

III. Alterius manum, aurem, caput, vel brachium, nisi euidens necessitas adit, nullo modo contingas.

IV. Si fratrem, benevolentiae gratia, peregre euntem aut redeuntem amplexaris, genam tuam illius genae non adiungas, & modestiae ac circumspectionis memineris.

V. In vestibus & lecto molliciem, aut delicias non quaeras, sed soli necessitati providere concupiscas.

VI. Ea, quae coram te sunt, ad curiositatem non tangas, sed nisi necessitas aliud postulaerit, manus quetas contineas.

Ac tandem, vt videas quanta circumspectione sint alterius fratris tactus, etiam in manu vitandi, audi memorandum exemplum Beati Nicetij, Lugdunensis Episcopi, quod Gregorius Turonensis narrat his verbis: Recolo, inquit, in adolescentia mea, cum primum litterarum elementa capissem agnoscere, & essem quasi octavi anni aetate, illeque indignum me lectulo locari inberet, ac paterna dilectionis dulcedine vna susciperet, oram indumenti sui articulis arripens, ita se colobio concludebat, vt nunquam artus meos beata eius membra contingerint. O magnam viri sanctissimi circumspectionem, quam certe actione sequi debet, qui ad similem caliditatem nititur propinquare. Tactus enim, qui vehementius caliditatem impugnat, ita à non necessariis actionibus temperandus est, vt ille, qui illicitam voluptatem sentire potest, nunquam se polluat, nec mentem Deo consecratam, inficiat.

De mortificatione corporis quoad motum eius.

CAPUT VII.

ERIT VDO corporis nostri ad mores pertinens, quae virtuti contradicit, non tantum in sensibus residet, sed vt generalis quaedam infirmitas in totum corpus se diffundit. In eo namque ferè nihil inuenimus, si absit virtutis disciplina, quod non censura mortificationis indigeat. Et sicut Aethiops è regionibus longinquis aduectas, quem vir nobilis in seruum mercatur, non in hoc tantum, aut illo, sed in omnibus docendus est, vt sciat tandem non inepte seruire; ita corpus, quod menti in seruum datum est, ferè in omnibus disciplina eget, quae ad seruendum virtuti quam aptissimum efficiatur. Illi enim pueri Hebraeorum genere nobiles, forma decori, scientia ac virute perornati, vt ministrarent in pa-

latio regis alienigenae, docendi fuerunt litteras, & mores Chaldaeorum: quia licet ad famulandum regi suo, qui Hebraeis imperitabat, erant satis apti, ad seruiendum alieno regi minus putabantur industrij. Multo ergo magis corpus nostrum, quod solum didicit vanitati & ambitioni seruire, necesse habet alios mores addiscere, vt in posterum scias virtuti & sanctitati ministrare. Omnes autem defectus corporis, qui sunt mortificatione cohibendi, tribus vitiorum generibus continentur; quorum primum, in ipso corporis motu immoderato positum est, secundum, in exquisito ornatu, & tertium, in illicita voluptatis appetitione collocatum. Illi primo medetur omnium exteriorum actionum moderatio; secundo indumentorum iuxta status qualitatem admissio; tertio conuersationis austeritas, quae illicitas concupiscentias frenat. Atque haec tria debet corpus nostrum per disciplinam mortificationis addiscere, vt virtuti seruiat, & mentis nostrae virtutem quaerentis, famulus quam aptissimus fiat.

Primo ergo illud mortificationum suarum moderatorem doceamus, vt in nulla earum aduersus virtutis regulas vel deficiat, vel excedat. Id autem corpus assequetur, si singula membra eius, proprium munus suum exequantur, neque alienum usurpare praesumant. Cum loqueris, loquatur os, non manus, neque illam loquendo moueas; aut digitos eius extendas, quia non ad loquendum, sed ad operandum facta est. Cum audis, audiat auris, non os, neque illo aperto, quasi per ipsum verba loquentis influere debeant, fratrem auscultes: quia non ad audiendum, sed ad loquendum datum est. Cum ambulas, ambulent pedes, non brachia, neque eadum ambulas; ante & retro moueas; quia non ad ambulandum, sed ad alia ministeria fuerunt tibi à creatore concessa. Sic per alia corporis membra discurrendum est: & attentè considerandum, quod sit singulorum officium, vt illud tantum praestet, & à reliquis, tanquam à muneribus sibi non congruis, abtineat. Est enim, inquit Hugo Victorinus, quasi quaedam respublica corpus humanum, in quo singulis membris sua officia distributa sunt. Dumque vnum membrum, alterius membri officium inordinatè sibi vendicat, quid aliud quam concordiam vniuersitatis perturbat? Dumque aliud suo motu, alterius motum impedit, certè illi, quam natura moderatur, dispositioni contradicit. Cogita igitur te iudicem in corpore tuo quasi in quadam ciuitate fuisse à Domino constitutum, & cuique cuiuslibet cuique membro, suum opus assigna, & opus alterius alterum occupare non sinas, ne sint vniuersa confusa.

Altera lex motionum corporis est, vt quodlibet membrum decenter ac moderatè suum impleat officium; ita vt nec propriam mentem turbet, accerere, nec oculos insipientium offendant. Pauca huius legis exempla subiiciamus. Si alium aspicias, non tristibus oculis, sed hilariter & modestè aspicias; nec oculos in illum figas; nam perfecta frontis est, oculos in alterius faciem defigere, & illum quasi superbe iudicando, & contemnendo lustrare.

Et inter alia quae detestatur Dominus, sunt oculi sublimis; qui elatè & arroganter alios intuentur. Si loqueris, nec nimis altè, nec nimis submisè, sed pro qualitate, aut distantia loci, ita vt ab altantibus audiaris: Nec nimis tardè, quod indicium est negligentiae; nec nimis velociter, & sine debita prolotione verborum, quod signum est aut pusillanimitatis, aut iracundiae. Quare Ecclesiasticus ait: Noli citatus esse in lingua tua. Et Basilus in altera virtutis documenta, quae discipulis magni

Dau. 1. 4.

Hugo in sit. no. u. c. 12.

Prou. 6.

In Basilij vita a. pud Am. philech.